

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: *Thurzó Gábor*

Gellérthegyi emlékek

Forrás: *Vasvári Újság
Párizs 1943. III/13*

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

712.21

Gellérthegy

"1943"

Személy:

Helyszám:

A pesti gyerek emlékszik még a régi Gellérthegyre. Sziklás, ijesztő szörnyeteg volt. Egyik oldala csupa sűrű kő, valósággal a Dunából nőtt ki, másik oldala szelíd lejtő, itt-ott régi-viskókkal, melyek nyakig merültek a fák, bokrok közé. Sokáig egyetlen nagyszabású épület pompázott a derekán, a tornyos, vöröstéglás palota, s ez, ahhoz a régi, elhanyagolt, valósággal vadregényes Gellérthegyhez remekül illett, olyan volt, mint hajdani rablólovagok sásfészke.

Ha a pesti gyereket kézenfogva szülei felvitték sétálni a Gellérthegyre, kis szívében mindig volt egy kis rettegés. A fák között, állítólag, szegénylegények tanyáztak, s ott, ahol most a pálos barátok barlang-temploma van, odvas, tátott-száju, gazzal benőtt barlang volt. Ha valamelyik gyerek rosszul viselkedett, azt mondták neki: ott a barlangban laknak a boszorkányok, akik minden éjjel seprőn lovagolnak, s olyan csunyján ijesztőek, hogy többen szörnyet is haltak már rémületükben, ha vele találkoztak. Meséket meséltek a Citadelláról is, csodákat regéltek egy rejtelmes földalatti folyosóról, amelyen legrövidebb úton, nyílegyenesen lehet Bécsbe jutni. De nemcsak a mesék és ijesztések táplálták a gyerekszívben a Gellérthegy regényességét.

Elég elhanyagolt és regényes volt maga a hegy is.

Békés fák között, rossz utakon lehetett felmászni rá, megcsuszott a lábunk egy-egy kiálló gyökéren, repedt sziklán. Az utak kanyarodóiban katonák kintornásztak, a tizes évek legelején még szabadságharcos honvédot is lehetett látni közöttük és a fiatalabb muzsikuskok mellén a königrázi medáliát. Avatag szórakozóhelyek bukkantak elő itt-ott, köztük a kieszk, ahonnan legszebbnek láthattuk Budapestet, a Dunával kettészelt várost, alkonyatban csillogó hidakkal, s ahol jó időben Fót tornyai is feltűntek. A Citadella romlott bástyái alól a város valóságos térkép volt, s volt benne valami félelmetes: innen mintha titkai közelethattunk volna. Emlékszem rá, ahogy valamelyik cseléd lány felemelt és házunkat kereste. Apró tornyoknak látszottak innen a templomok, amelyek alatt egyébként valósággal elvesztem; kicsi skatulyáknak a házak, s a Kossuth Lajos-utcán, hosszában-széltében alig fért volna el egy gyufaszál.

Hol voltak innen akkor még a villák! Mikor suhant el a Citadella mellett egy-egy autó! Egy darabon a Tabán vedlett régi házai terültek el a hegy oldalán, apró taplógombák valamennyien, udva-

rukban diófával és vadregényességgel. A Gellért-szálló terraszáról nem hallatszott fel a jazz, legfeljebb valamelyik tabáni kocsmából vagy a kintornások fogatlan ládikójából siránkozott a szélbe kapaszkodva néhány taktus a Varázs-keringő-ből vagy tudja Isten miért: a Letzte-Rose egy-két rongyos foszlánya. A Citadella körüli, nyugatra hajló réten, katonák és cseléd lányok heverték, kispolgárok feküdtek leterített ágytakarón és újságpapírból ették a déli rántotthúst. Nagyon fényűző hely volt már a Busuló juhász is, ahová csak örvezetőtől fölfelé, törzsörmesterig, ültek be a módos katonák és a cseléd lányok perkál helyett városias díszben feszengtek a krigli sör mellett.

A gyerekek paradicsoma is ez volt. Emlékszem rá, ahogy pirosra izzadtuk magunkat egy-egy juniusi délelőtti fogócskában vagy labdázásban a Kálvária körül. S ez a Kálvária is! Milyen szegény volt Krisztusa! Lekopott az arca, körülötte a siratók festékét lemosta, mészkőből vésett ruháját elvitte az eső. De ez a jámbor és megható pihenő mégis élt, a felfeszített Krisztus lábai alól sohasem hiányzott néhány mezei bokréta. A ki-bedült fakerítésre szelíd kezek a sárga, kövirózsához hasonlító gellérthegyi virágból fontak apró koszorúkat, akkorákat csak, mint a pesztrák kontya. Itt szalad-

gáltunk felhevülten, amíg hosszuk nem lettek az árnyékok, és a szellőből, a lüvből újra le nem kellett mennünk a szük, fojtó városba.

Olyan volt a régi Gellérthegy meséivel, örömeivel, ijesztgetéseivel, mint egy agyonkoptatott mesekönyv. Ott állt a városban, valóság volt és mégis mese. A gyerek vagy a gyerekekké fiatalodott kiránduló két kézzel kapta tőle a romlatlan természetet: sziklabarlangot, réteket, göcsörtös fákat, virágzó galagonyabokrokat, Kelenföld völgye felé a rémületes, citromsárga köfejtőt, a Tabán és a hegy sarkánál a besüppedt, régimódi siremlékekkel elregényesedett temetőket, a vasutat, amely egyszerre előbukkan sárga füstjével a hegyből és a messzeségbe tart.

Mi maradt mindebből. A Gellérthegyet ifjító kura alá vették, és ahelyett, hogy multjához közelítették volna, egy darab érintetlen természetét avatták volna, teleépítették szép és kényelmes utakkal, kilátópontokkal, fényűző villákkal. Egyszerű a boszorkányok barlangja nemesedett meg: sziklatemplom lett belőle, csendes és elmélyült percek pihenője. Köröskörül minden kultúra, semmi sem hagyomány. A Gellérthegy ma gyönyörű, szebb, mint valaha volt, csak Pesthez van már kevés köze. Olyan, mint régi városunk: egyre kevesebbé hasonlít már önmagához. Egy séta szép útjain — kirándulás a felejtetetlen és elmuló ifjúságba.

THURZÓ GÁBOR